

Het Fundament: Ingangscriteria, Consequenties en Kansen van Regionaal Visiteren

Inleiding

Regionaal visiteren richt zich op meerdere vervolgopleidingen van/in één medisch specialisme in een samenwerkingsverband, waarbij men inzicht verkrijgt in de inhoud en samenhang van één medisch specialistische vervolgopleiding.

Een regionale visitatie gaat over de opleiding, het specifieke opleidingsonderdeel in de deelnemende instelling(en) en over de wijze waarop wordt samengewerkt.

De RGS is voornemens deze nieuwe wijze van visiteren de komende jaren uit te rollen. Het is niet de opmaat naar regionaal toezicht op de opleidingen. In dat kader worden er in (de eerste helft van) 2020 tenminste twee regionale visitaties van individuele opleidingen in cluster 2 uitgevoerd. Bij het voldoen aan de eisen wordt een erkenning voor onbepaalde tijd verleend. De aanbevelingen van de pilot horizontaal visiteren en nieuwe ontwikkelingen worden verdisconteerd in de inhoud en het proces van de regionale visitaties.

Het nieuwe kaderbesluit van het CGS dat op 1 januari 2020 van kracht wordt voorziet in de mogelijkheid van regionaal visiteren (zie bijlage hoofdstuk C kaderbesluit, artikelen en toelichting). Het CGS heeft bewust de regelgeving betreffende regionaal visiteren beperkt gehouden zodat de RGS zoveel mogelijk ruimte heeft om deze toezichtsystematiek te implementeren. De regelgeving kan op deze wijze volgend zijn aan het implementatieproces in de praktijk.

De grafische weergave van artikel C.3. tot en met C.6. (zie blz. 10 van deze notitie) verschaft een overzicht van de van toepassing zijnde regelgeving. Artikel C.5. en C.6. zien op samenwerkingsverbanden. Artikel C.6. is met name voor regionaal visiteren van belang.

Terminologie

De terminologie in het nieuwe Kaderbesluit kan aanleiding geven tot verwarring.

In het besluit wordt *de instelling voor de opleiding erkend*, dit volgt onder andere uit artikel C.3, lid 1 aanhef. Hier staat: 'De RGS erkent de instelling die de opleiding of een deel daarvan op één locatie organiseert als opleidingsinstelling (...)'. In niet juridische termen duidt dit op de erkenning van een individuele medisch specialistische vervolgopleiding in één instelling.

Omdat instellingen ook voor onbepaalde tijd erkend kunnen worden op basis van een *Instellingsvisitatie* RGS kan men dit door elkaar halen. Deze laatste erkenning betreft echter een visitatie of evaluatie over de opleiding overstijgende zaken in een instelling.

Samenwerkingsverbanden zijn variabel en overschrijden soms de grenzen van OOR's, clusters en regio's. Het verdient daarom de voorkeur om uit te gaan van de term samenwerkingsverbanden (die netwerken vormen) in plaats van OOR's, clusters en regio's. Dit sluit tevens goed aan bij de terminologie die gebruikt wordt in het kaderbesluit van het CGS.

Wanneer kan men opteren voor een Regionale Visitatie RGS?

Voor deelname aan regionaal visiteren is het opstellen van ingangscriteria noodzakelijk. Er is in het kaderbesluit niet in een regionale erkenning voorzien.

De RGS erkent **niet het samenwerkingsverband** maar **de instelling** voor iedere opleiding afzonderlijk. Het is mogelijk om formeel in de separate erkenningsbrieven te vermelden dat de instelling voor de individuele opleiding voor onbepaalde tijd erkend is **in een samenwerkingsverband** met ..... en daarbij de instellingen en opleidingen te vermelden.

Een uitvloeisel van een erkenning van regionaal gevisiteerde opleidingen zal zijn dat de opleidingen vervolgens ten minste eenmaal in de 5 jaar een regionaal evaluatiebezoek krijgen. Een rapportageverplichting bij regionale visitaties over het samenwerkingsverband is niet vermeld in het nieuwe kaderbesluit, maar behoort wel tot de mogelijkheden evenals een vervroegd evaluatie bezoek.

Ingangscriteria en afbakening

- a. **Vrijwillig**
Deze vorm van visiteren is vrijwillig voor een samenwerkingsverband
- b. **Samenwerkingsovereenkomst**
De instellingen hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de betreffende opleiding. Men kan gebruik maken van de bestaande samenwerkingsovereenkomsten waarin de RGS voorziet.
- c. **Governancecode**
Het samenwerkingsverband dient een governancecode te hebben. Het samenwerkingsverband kan deze code op een eigen wijze opstellen, waarin bijvoorbeeld de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en doorzettingsmacht zijn belegd.
- d. **Regionale structuur en regionaal opleidingsplan**
Er is een regionale structuur hetgeen blijkt uit de samenwerkingsovereenkomst, een regionale opleidingscommissie en een regionaal opleidingsplan gebaseerd op het landelijk opleidingsplan en lokale opleidingsplannen.
- e. **Kwaliteitscyclus opleidingen (PDCA-cyclus)**
De individuele opleidingen hebben goed werkende kwaliteitscycli.
- f. **Kwaliteitscyclus regio**
De regio heeft een goed werkende regionale kwaliteitscyclus.
- g. **Certificering door een instellingsvisitatie RGS**
De instellingen zijn in beginsel gecertificeerd op basis van een Instellingsvisitatie RGS.
- h. **Deelname aan de regionale visitatie**
Alle betrokken opleidingen (de opleidingen die een samenwerkingsovereenkomst hebben) doen mee aan de visitatie.
- i. **Concentratie van zorg**
Er zijn opleidingsonderdelen die maar op 1 of 2 plaatsen in het land te volgen zijn. Deze kunnen in beginsel worden meegenomen, maar dat zal van geval tot geval (op maat) bekeken moeten worden gezien de grote diversiteit die zich op dit vlak voordoet.
- j. **De vooropleiding**
De vooropleiding wordt niet meegenomen bij de regionale visitatie. Er moet vertrouwd kunnen worden op de afzonderlijke visitaties van de vooropleidingen.

Consequenties en Kansen van Regionaal Visiteren

Bij regionaal visiteren worden zowel de individuele opleidingen als het samenwerkingsverband van deze opleidingen gevisiteerd. Indien het samenwerkingsverband niet voldoet aan de vereisten verliezen de individuele opleidingen als gevolg hiervan niet hun erkenning. De consequentie kan wel zijn dat er niet langer regionaal gevisiteerd kan worden.

De RGS heeft van het CGS in haar nieuwe kaderbesluit zoveel mogelijk bewegingsvrijheid gekregen om regionaal visiteren te implementeren. De regelgeving kan hierdoor volgend zijn aan de wijze waarop deze nieuwe systematiek van toezicht zich in de praktijk ontwikkelt.

Er zijn derhalve geen regels opgesteld voor specifieke situaties, zowel voor de te visiteren opleidingen als voor de visitatie inhoud, het visitatieproces en de consequenties bij niet (volledig) voldoen aan de vereisten. De ontwikkeling van de systematiek en eventueel noodzakelijke de regelgeving wordt beschouwd als een groeiproces. Na 2 tot 4 regionale visitaties vindt evaluatie plaats en wordt als het ware jurisprudentie opgebouwd. Aanbevelingen kunnen doorgevoerd worden en het CGS past indien noodzakelijk de regelgeving aan.

Regionaal visiteren geeft een samenwerkingsverband van individuele opleidingen de kans de samenwerking en de inhoud en samenhang van de opleiding te laten toetsen door de visitatiecommissie ad hoc van de betreffende Plenaire Visitatie Commissie van de Wetenschappelijke Vereniging en daarmee een erkenning voor onbepaalde tijd te verwerven.

Als alle opleidingen individueel voldoen aan de vereisten en het samenwerkingsverband voldoet eveneens aan de vereisten volgt erkenning van de opleidingen afzonderlijk met daarbij ook het samenwerkingsverband voor onbepaalde tijd. De evaluatie bezoeken van de individuele opleidingen vervallen. Er volgt een evaluatiebezoek van alle individuele opleidingen en het samenwerkingsverband tegelijkertijd na ten minste 5 jaar.

Het behoort theoretisch tot de mogelijkheden dat een opleiding uit het samenwerkingsverband wegvalt. Een individuele opleiding kan (weer) instromen in het samenwerkingsverband. Dit is te beschouwen als een uitbreiding en moet getoetst worden door middel van een visitatie of rapportage van de individuele opleiding die (weer) wil toetreden, waarbij het bestaande samenwerkingsverband dit verzoek dient te ondersteunen.

Bijlage: Artikelen en toelichting uit Kaderbesluit CGS, versie d.d.13 maart die naar minister is gestuurd

Hoofdstuk C Erkenning en toezicht

Titel I Erkenning

C.1. Doel erkenning en toezicht

De systematiek van erkenning en toezicht, bedoeld in dit hoofdstuk, heeft als doel:

- a. de kwaliteit van de geneeskundige vervolgoopleidingen te bewaken, te evalueren en te verbeteren, zodat een aios is verzekerd van de best mogelijke opleiding en wordt opgeleid tot een bekwaam specialist; en
- b. indirect de kwaliteit van de patiëntenzorg, preventie daaronder begrepen, te bevorderen, namelijk voor zover deze beïnvloed wordt door de kwaliteit van de opleidingen en het functioneren van de aios en de specialist.

C.2. Erkenning algemeen

1. De RGS erkent voor opleidingen uit cluster 1:
  - a. opleidingsinstellingen;
  - b. stage-instellingen;
  - c. opleidingsinstituten;
  - d. opleiders en hun plaatsvervangers;
  - e. hoofden en hun plaatsvervangers; en
  - f. stageopleiders.
2. De RGS erkent voor opleidingen uit cluster 2:
  - a. opleidingsinstellingen; en
  - b. opleiders en hun plaatsvervangers.
3. De RGS erkent voor een opleiding uit cluster 3:
  - a. opleidingsinstellingen;
  - b. opleidingsinstituten;
  - c. opleiders en hun plaatsvervangers; en
  - d. instituutopleiders.
4. Een erkenning van een opleidingsinstelling, stage-instelling of opleidingsinstituut betreft een of meer opleidingen, of delen daarvan, alsmede een of meer specialismen en heeft een lokaal, regionaal of landelijk bereik.
5. De omvang en het bereik van een erkenning van een opleidingsprofessional sluiten aan bij de betreffende opleidingsorganisatie.

C.3. Erkenning opleidingsinstelling op één locatie

1. De RGS erkent de instelling die de opleiding of een deel daarvan op één locatie organiseert als opleidingsinstelling, indien de instelling aantoonbaar voldoet aan de volgende eisen:
  - a. de instelling in cluster 2 of 3 vraagt de RGS om erkenning van één specialist per opleiding als opleider en één specialist per opleiding als plaatsvervangend opleider, overeenkomstig artikel C.7; de instelling in cluster 1 borgt dat het hoofd van het betreffende instituut de RGS vraagt om erkenning als opleidingsinstelling, overeenkomstig dit artikel en om erkenning van een of meer specialisten als opleider respectievelijk als plaatsvervangend opleider, overeenkomstig artikel C.7;

- b. de instelling borgt dat de opleider of diens plaatsvervanger en de aiossen kunnen voldoen aan dit besluit, het betreffende specifieke besluit, het LOP en andere hierop gebaseerde opleidingsplannen;
  - c. de instelling borgt dat de opleider en de plaatsvervangend opleider in staat zijn hun verantwoordelijkheid als opleider daadwerkelijk en naar behoren te dragen;
  - d. de instelling beschikt over voldoende instrumentarium, ruimten en andere faciliteiten om een goede opleiding te waarborgen;
  - e. de instelling voorziet voor de aios en de betreffende opleidingsgroep in permanente toegang tot voor de opleiding verplichte en overige relevante literatuur;
  - f. de instelling beschikt over een bijgehouden en toegankelijke registratie van de patiëntengegevens waaruit een aios zonder hulp van de opleider voldoende relevante informatie kan verkrijgen;
  - g. de instelling beschikt over een kwaliteitscyclus voor de opleiding zowel op organisatieniveau als op het niveau van elke opleiding, welke cyclus voldoet aan de eisen van artikel C.9;
  - h. de instelling borgt dat het de erkenningseisen uit dit besluit en het betreffende specifieke besluit naleeft, zich conformeert aan het betreffende kwaliteitskader, bedoeld in artikel C.9, eerste lid, onder a en over de naleving ervan kan rapporteren; en
  - i. de instelling verklaart schriftelijk om na erkenning:
    - i. te voldoen aan de onderdelen a tot en met h, aan artikel C.8 en aan de betreffende aanvullende eisen in hoofdstuk E, F of G en in het betreffende specifieke besluit;
    - ii. er op toe te zien dat de opleider en de plaatsvervangend opleider te allen tijde voldoen aan artikel C.7 en de betreffende aanvullende eisen in hoofdstuk E, F of G en in het betreffende specifieke besluit;
    - iii. zorg te dragen voor deelname van de bij de opleiding betrokken personen aan de kwaliteitscyclus, bedoeld onder g;
    - iv. de kwaliteitscyclus, bedoeld onder g, ten minste elke twee jaar volledig te doorlopen;
    - v. naar aanleiding van een uitspraak van de Geschillencommissie of in geval van nood, op aanwijzing van de RGS dan wel het betreffende opleidingsinstituut de aios die als gevolg van een schorsing of intrekking van de erkenning van diens opleidingsinstelling een nieuwe opleidingsplaats zoekt, tot de opleiding toe te laten;
    - vi. te waarborgen dat aiossen zich vrijelijk kunnen uiten over de kwaliteit en de mate van veiligheid van het opleidingsklimaat, zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor hun individuele opleiding;
    - vii. de RGS onverwijld te informeren over essentiële veranderingen in de organisatie of structuur van de opleidingsinstelling, in de samenwerking met andere opleidingsinstellingen of opleidingsinstututen, alsmede bij essentiële veranderingen met betrekking tot de opleider of de aios, daaronder begrepen in ieder geval de eisen, bedoeld onder a tot en met h, alsmede bij het ontbreken van aiossen langer dan twee jaar, bij waarneming als bedoeld in artikel C.8 langer dan een maand en bij veranderingen met betrekking tot de betreffende aanvullende eisen, bedoeld in hoofdstuk E, F of G; en
    - viii. mee te werken aan evaluatiebezoeken van of namens de RGS op organisatieniveau en op vakinhoudelijk opleidingsniveau;
    - ix. te waarborgen dat in geval van schorsing van de erkenning als bedoeld in artikel C.17, eerste lid, onder b, de betreffende aios binnen zes maanden de opleiding voort kan zetten in een erkende opleidingsinstelling.
2. In afwijking van het eerste lid, onder a, beperkt de instelling met ten hoogste drie fte specialist de erkenningsaanvraag desgewenst tot één specialist als opleider overeenkomstig artikel C.7 en voorziet in adequate vervanging bij diens afwezigheid of onbereikbaarheid.

3. In een erkenning kunnen de verschillende organisatievormen, bedoeld in artikel C.3 tot en met C.6, ook in regionaal verband, worden gecombineerd.

C.4. Erkenning één opleidingsinstelling met meerdere eigen locaties

De RGS erkent de instelling die de opleiding of onderdelen daarvan op meerdere eigen locaties verzorgt als opleidingsinstelling, indien de instelling aantoonbaar voldoet aan de volgende eisen:

- a. de instelling voldoet als geheel aan de eisen, bedoeld in artikel C.3;
- b. de instelling vraagt de RGS voor elke locatie om erkenning van een op die locatie werkzame opleider of een opleider die voor de aiossen op die locatie anderszins beschikbaar is, r die voldoet aan artikel C.7, eerste lid, waarbij de instelling aangeeft welke opleider de eerstverantwoordelijke is voor de gehele opleiding, met uitzondering van het deel van de opleiding waarvoor een opleidingsinstituut verantwoordelijk is; en
- c. indien de opleider, bedoeld onder b, eerste zinsdeel, diens werkzaamheden op respectievelijk voor de betreffende locatie niet kan verrichten, stelt de opleidingsinstelling de RGS en het betreffende opleidingsinstituut hiervan direct op de hoogte en wijst de opleidingsinstelling een waarnemend opleider aan overeenkomstig artikel C.8.

C.5. Erkenning opleidingsinstelling in bestuurlijke opleidingseenheid met niet erkende instellingen

De RGS erkent één instelling in een bestuurlijke opleidingseenheid als opleidingsinstelling, indien de beoogde opleidingsinstelling aantoonbaar voldoet aan de volgende eisen:

- a. de beoogde opleidingsinstelling voldoet aan artikel C.3 en C.4;
- b. de beoogde opleidingsinstelling is verantwoordelijk voor de betreffende volledige opleiding;
- c. van de beoogde opleidingsinstelling en de instellingen in de bestuurlijke opleidingseenheid valt elke locatie waar de opleiding of een deel daarvan wordt gevolgd onder die eenheid; en
- d. de samenwerkingsovereenkomst tussen de beoogde opleidingsinstelling en de andere instellingen in de bestuurlijke opleidingseenheid beschrijft ten minste de afspraken over elke locatie, de inhoud en duur van de verschillende onderdelen van de opleiding.

C.6. Erkenning meerdere erkende opleidingsinstellingen in samenwerkingsverband

De RGS erkent elke instelling die een of meer opleidingsonderdelen uitvoert in een samenwerkingsverband als opleidingsinstelling, indien de instelling aantoonbaar voldoet aan de volgende eisen:

- a. elke instelling in het samenwerkingsverband voldoet aan artikel C.3 en C.4;
- b. van de instellingen in het samenwerkingsverband valt elke locatie waar de opleiding of een deel daarvan wordt gevolgd onder dat samenwerkingsverband;
- c. de instellingen in het samenwerkingsverband hebben een samenwerkingsovereenkomst en een bijbehorend regionaal opleidingsplan, waarbij de overeenkomst of het regionaal opleidingsplan ten minste de afspraken over elke locatie, de inhoud en duur van de verschillende onderdelen van de opleiding en over de onderlinge verhouding van de instellingen in het samenwerkingsverband beschrijft; en
- d. één van de instellingen van het samenwerkingsverband is aangewezen als centraal aanspreekbare instelling voor de betreffende volledige opleiding.

C.7. Erkenning (plaatsvervangend) opleider

1. De RGS erkent een specialist als opleider of plaatsvervangend opleider, indien de specialist aantoonbaar voldoet aan de volgende eisen:
  - a. de specialist is voor het specialisme waarvoor deze als opleider of plaatsvervangend opleider erkend wordt, ten minste drie jaar in het desbetreffende register van specialisten ingeschreven;
  - b. de specialist is als zodanig werkzaam in het specialisme, bedoeld onder a;

- c. de specialist conformeert zich aan de voor diens specialisme van kracht zijnde erkenningseisen en het betreffende kwaliteitskader;
  - d. de specialist beschikt over didactische vaardigheden door daartoe gevolgde en daarop gerichte scholing, in overeenstemming met de professionaliseringseisen van de betreffende wetenschappelijke vereniging of van het opleidingsinstituut;
  - e. de specialist neemt deel aan de kwaliteitscyclus, bedoeld in artikel C.3, eerste lid, onder g;
  - f. de specialist is bereid aiossen op te leiden en ziet er op toe dat de aios de betreffende bepalingen van dit besluit, het specifieke besluit, het LOP, het instellingsopleidingsplan en het individuele opleidingsplan nakomt; en
  - g. de specialist verklaart schriftelijk om na diens erkenning als opleider of plaatsvervangend opleider te voldoen aan de onderdelen a tot en met f en de betreffende aanvullende eisen in hoofdstuk E, F of G;
  - h spant zich in om als gevolg van een situatie als bedoeld in artikel C.3, eerste lid, onderdeel i, onder v. een nieuwe opleidingsplaats voor de betreffende aios te zoeken.
2. In aanvulling op het eerste lid geldt voor de beoogde plaatsvervangend opleider tevens dat deze werkzaam is in dezelfde opleidingsinstelling als de opleider.
  3. In aanvulling op het eerste lid geldt voor de beoogd opleider tevens dat deze in aansluiting op het LOP een instellingsopleidingsplan heeft opgesteld dat de koppeling beschrijft tussen leerdoel, opleidingsactiviteit, toets en bekwaamheidsniveau van de opleiding of het betreffende onderdeel daarvan.
  4. Bij afwezigheid van de opleider treedt de plaatsvervangend opleider voor de beperkte duur van die afwezigheid in de rechten en plichten van de opleider.

Toelichting

Hoofdstuk C Erkenning en toezicht

Algemeen

In 2013 hebben het CGS en de RGS in hun gezamenlijke visiedocument "Van handhaven naar verbeteren" hun visie op toezicht als volgt omschreven:

"Verbeteringsgericht en efficiënt toezicht houden op de medische vervolgopleidingen, opdat deze toekomstbestendige, deskundige specialisten afleveren die patiënt georiënteerd zijn en oog hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen."

De modernisering van de geneeskundige vervolgopleidingen en actuele ontwikkelingen in de zorg zoals zorgconcentratie en integrale transmurale zorg, alsmede ontwikkelingen in het kwaliteitsdenken waarbij decentraal verantwoordelijkheden neerleggen meer gangbaar wordt, vroegen in de afgelopen jaren om een volgende stap om te komen tot de herziening van de erkenningssystematiek.

In de ontwikkeling van een andere systematiek stelt het CGS zoals gebruikelijk kwaliteitsverbetering centraal. Het CGS werkt toe naar een systematiek die enerzijds voldoende ruimte biedt voor de actoren in de opleiding om zich te ontwikkelen tot een evaluerend en zelflerend systeem en anderzijds voldoende handvatten biedt voor de RGS om te beslissen over de erkenning van actoren in de opleiding.

Deze visie heeft het CGS in hoofdstuk C uitgewerkt. Daarbij houdt het zoveel mogelijk rekening met de volgende basisprincipes:

- De maatschappij heeft belang bij transparantie in verantwoording en bij efficiëntie van het nieuwe systeem.
- De patiënten, cliënten en burgers hebben belang bij goed opgeleide professionals met het oog op de beste zorg, passend bij de individuele zorgvraag.
- De opleidingsorganisaties en hun opleidingsprofessionals hebben belang bij een erkenning zonder overmatige bureaucrativering met mogelijkheden tot ontplooiing.
- De aiossen hebben belang bij een goede opleiding in een veilig, stimulerend en ondersteunend opleidingsklimaat.

- Elke opleidingsprofessional hanteert het principe van 'een leven lang leren'.

De vernieuwde systematiek gaat uit van een grotere verantwoordelijkheid van de betreffende opleidingsorganisaties voor het toezien op de kwaliteit van de vervolgopleidingen. Daarmee komt het toezicht door de RGS meer op afstand te staan en gaat uit van vertrouwen.

De grootste veranderingen die zijn doorgevoerd zijn de volgende:

- een erkenning wordt niet meer voor bepaalde tijd afgegeven maar voor onbepaalde tijd;
- er wordt een splitsing aangebracht tussen (eerste) erkenning en het daarop volgende toezicht door de RGS;
- de aanwezigheid van een cyclische evaluatie van de kwaliteit van de opleiding is erkenningseis geworden; die cyclus is slechts proces, de inhoud bestaat uit de erkenningseisen uit dit besluit en het betreffende specifieke besluit en een kwaliteitskader; dit kwaliteitskader is nieuw;
- de erkenningseisen uit dit besluit en het betreffende specifieke besluit zijn selectieve eisen, terwijl het kwaliteitskader de educatieve kwaliteitseisen bevat; op het kwaliteitskader kan dus in eerste instantie niet worden 'afgerekend';
- de RGS erkent opleidingsprofessionals op voordracht van de betreffende opleidingsorganisatie, maar de RGS visiteert deze niet meer;
- het toezicht door de RGS bestaat in de basis uit regulier toezicht en kan overgaan in intensief toezicht;
- tijdens regulier toezicht rapporteert de stage- of opleidingsinstelling of het opleidingsinstituut periodiek aan de RGS over de kwaliteit van de opleiding en brengt de RGS ten minste elke vijf een evaluatiebezoek (of laat dit doen) aan elke opleidingsinstelling of elk opleidingsinstituut;
- de RGS richt visitaties van instellingen of instituten in het kader van (eerste) erkenning of in het kader van intensief toezicht meer op maat in.

Dit laatste kan leiden tot nieuwe vormen van toezicht en visitatie, zoals de instellingsvisitatie in cluster 2. Het doel van een visitatie is naast het identificeren van een aantal randvoorwaardelijke elementen vooral toetsen of de omgeving van de opleiding een lerende en ontwikkelende cultuur en -insteek heeft.

De instellingen en instituten zullen daarbij moeten aantonen dat zij hun kwaliteitssysteem voor de diverse opleidingen op orde hebben. De kwaliteit van opleiden wordt in de optiek van het CGS onder andere bepaald door de gezamenlijke activiteit van actoren die bij het opleiden betrokken zijn en hoe zij de bijbehorende taken in de praktijk uitvoeren. Niet alleen de manier waarop zij deze taak invullen, maar ook het uiteindelijke resultaat is belangrijk. Als voorbeeld: het hebben van een ochtendoverdracht sec maakt nog niet dat dit onderdeel van de opleiding voldoende is. Het gaat erom hoe deze ochtendoverdracht als leermoment wordt ingevuld.

Wanneer de verantwoordelijkheid voor het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van opleiden meer in het veld zelf wordt belegd, dan zal de RGS bij de evaluatiebezoeken en visitaties vooral kijken of er een functionerend systeem is en een cultuur om deze taak naar behoren uit te voeren. Een ander belangrijk aspect is het adaptieve/lerende vermogen van de opleidingsorganisatie. Dit is nodig omdat inzichten in opleiden en opleidingsplannen aan verandering onderhevig zijn. Dit blijkt onder meer uit een kritische grondhouding ten opzichte van het eigen functioneren. De organisatie moet laten zien dat het een continu op leren gerichte ontwikkelcultuur heeft.

Tegelijk met de introductie van de nieuwe systematiek zijn de erkenningshoofdstukken uit kaderbesluiten CHVG, CCMS en CSG zoveel mogelijk geharmoniseerd en geïntegreerd. Waar dit niet mogelijk of nuttig bleek, zijn bepalingen ondergebracht in de clusterspecifieke hoofdstukken E, F en G.

Titel I Erkenning

Dit besluit maakt geen onderscheid meer tussen eisen en verplichtingen. Bij een erkenning, dat wil zeggen als er nog geen opleiding aanwezig is, wordt uitsluitend beoordeeld of de organisatie of specialist aan een aantal basisvoorwaarden voldoet op grond waarvan deze in beginsel een goede opleiding zou moeten kunnen uitvoeren. Binnen die basiseisen is essentieel dat de organisatie een PDCA-cyclus (PlanDoCheckAct) heeft die periodiek de kwaliteit van de opleiding monitort en verder verbetert. De meeste organisaties hebben een dergelijke cyclus al, maar die werd tot nu toe niet vereist voor een erkenning als opleidingsorganisatie. Behalve het hebben van die cyclus en enkele andere eisen, is van belang dat de organisatie verklaart zich na de erkenning te houden aan de erkenningseisen en de kwaliteitsaspecten zoals die in het kwaliteitskader zijn beschreven.

C.1. Doel erkenning en toezicht

Dit artikel beschrijft de achterliggende bedoeling van het systeem van erkenning en toezicht. Het richt zich primair op de kwaliteit van de opleiding. Een goede opleiding zorgt voor een goede specialist en daarmee zorgt een goede opleiding voor goede zorg.

Onder g: onder bekwaam specialist wordt in dit artikel verstaan een specialist die voldoet aan het competentieprofiel als vastgelegd in de regelgeving van het CGS of in het betreffende LOP waarmee het CGS heeft ingestemd.

C.2. Erkenning algemeen

Dit artikel legt de basis voor de vernieuwde erkenningssystematiek en geeft een overzicht van wat de RGS in elk cluster erkent. Het is niet gelukt om de drie kaderbesluiten zo te harmoniseren dat alle drie de clusters dezelfde governance in de opleidingen kennen en exact dezelfde terminologie hanteren. Het geïntegreerde kaderbesluit draagt hier wel aan bij. De verwachting is dat de opleidingen in de toekomst meer naar elkaar zullen toegroeien en die harmonisatie op termijn alsnog verder gebracht kan worden, als dat in het belang is van een goed opleidingsstelsel.

Om de verschillen duidelijker te maken hieronder een kort schema:

	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3
Opleidingsinstelling	X Erkenning op verzoek van hoofd opleidingsinstituut	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling zelf	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling zelf
Opleider	X Erkenning op verzoek van hoofd opleidingsinstituut	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling met advies COC	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling
Plv. opleider	X Erkenning op verzoek van hoofd opleidingsinstituut	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling met advies COC	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstelling
Stage-instelling	X Erkenning op verzoek van hoofd opleidingsinstituut		X Alleen voor M&G: erkenning op verzoek van stage-instelling
Stageopleider	X Erkenning op verzoek van hoofd opleidingsinstituut		
Opleidingsinstituut	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstituut zelf		X Erkenning op verzoek van opleidingsinstituut zelf
Hoofd	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstituut		
Plv. hoofd	X Erkenning op verzoek van opleidingsinstituut		
Instituutopleider			X Erkenning op verzoek van opleidingsinstituut

Vierde en vijfde lid: In de afgelopen jaren is gebleken dat met de toenemende regionalisering en fusies van instellingen, de traditionele visitatie en daaropvolgende erkenning van één instelling voor één opleiding niet meer volstaat. Dit artikel biedt de RGS de ruimte om bij een erkenning van een organisatie of specialist aan te sluiten bij elke variant in de samenwerking; de RGS kan ook een of meer delen van opleidingen erkennen en aansluiten bij het geografische niveau van de erkenning (bijvoorbeeld regionaal). De voor erkenning vereiste visitatie zal dan daarop kunnen worden aangepast.

C.3 tot en met C.6 Algemeen

In de zorg zijn de organisaties die zorg leveren, verschillend georganiseerd: van een kleine eenmanspraktijk tot grote concerns. De erkenning als opleidingsorganisatie moet dusdanig zijn ingericht dat de RGS al die varianten kan erkennen. In de basis zijn de voorwaarden gelijk, maar voor elke organisatiestructuur gelden een of meer extra voorschriften. Die voorschriften houden vooral in dat de onderlinge afspraken goed op papier zijn vastgelegd.

In de artikelen C.3 tot en met C.6 is inzichtelijk gemaakt in welke samenwerkingsconstructies aan welke erkenningseisen voldaan moet zijn. Daarbij betreffen de eerste twee artikelen een instelling die op een of meer eigen locaties de volledige praktijkopleiding organiseert. Artikel C.5 en C.6. zien op samenwerkingsverbanden van instellingen.

Grafisch weergegeven zijn deze artikelen als volgt:

1 instelling op 1 locatie	<ul style="list-style-type: none"> • Erkend als 1 instelling • 1 kwaliteitscyclus per opleiding • (in beginsel) 1 opleider en 1 plv. opleider 	Artikel C.3
1 instelling met meerdere <u>eigen</u> locaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het geheel is erkend als 1 instelling • 1 kwaliteitscyclus per opleiding • In beginsel 1 opleider en 1 plv. opleider per locatie 	Artikel C.4
Meerdere instellingen, waarvan er 1 voldoet aan de erkenningseisen (bestuurlijke opleidingseenheid)	<ul style="list-style-type: none"> • De ene instelling die voldoet is erkend, onder die erkenning vallen alle instellingen en locaties binnen de eenheid • De erkende (hoofd)instelling heeft regie • De erkende (hoofd)instelling verzorgt 1 kwaliteitscyclus per opleiding • In beginsel 1 opleider en 1 plv. opleider per locatie • Er is een samenwerkingsovereenkomst over de onderlinge afspraken en samenwerking 	Artikel C.5
Meerdere instellingen, die elk voldoen aan erkenningseisen (samenwerkingsverband)	<ul style="list-style-type: none"> • Elke instelling is afzonderlijk erkend • De wijze van samenwerking en de opzet van de onderdelen van de opleiding is in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegd • Elke erkende instelling verzorgt 1 kwaliteitscyclus per opleiding • 1 opleider en 1 plv. opleider per locatie 	Artikel C.6

C.3. Erkenning opleidingsinstelling op één locatie

Eerste lid: In dit artikel wordt aangegeven aan welke eisen een instelling moet voldoen om te worden erkend als opleidingsinstelling die de hele opleiding of een deel daarvan op één locatie organiseert. Deze eisen voorzien er onder andere in dat de instelling zelf aan de RGS een beoogd opleider en plv. opleider voordraagt voor erkenning. Per opleiding wordt een opleider en plv. opleider erkend. De (plv.) opleiders worden door de RGS erkend, maar worden in het kader van ontbureaucrativering niet meer gevisiteerd.

Onder a: uit dit onderdeel blijkt duidelijk het verschil tussen cluster 1 enerzijds en de clusters 2 en 3 anderzijds. In cluster 1 heeft het hoofd van het opleidingsinstituut een centrale rol. Deze organiseert feitelijk de organisatie van de opleiding en vraagt dan ook de erkenning van de (praktijk)instellingen en bijbehorende (plv.) opleiders aan.

Onder c: De in dit lid genoemde verantwoordelijkheid van de opleider omvat voor de oordelend opleider tevens de eindverantwoordelijkheid.

Onder e: Hier wordt de opleidingsgroep geïntroduceerd. Deze bestaat al voor de medische specialismen, voor de specialismen in cluster 1 is deze optioneel. Het woord 'betreffende' geeft aan dat de eis voor de opleidingsgroep alleen van toepassing is als deze groep ook voorhanden is. Met de term 'permanent' wordt bedoeld 24 uur per dag en 7 dagen per week. 'Toegang' betekent niet dat er per se sprake moet zijn van een fysieke bibliotheek; het kan ook digitale toegang betekenen.

Onder g: Belangrijk element voor het toezicht door de RGS is het hebben en onderhouden van een kwaliteitscyclus, oftewel een PlanDoCheckAct (PDCA)cyclus. Kern van die cyclus zijn de betreffende erkenningseisen en een separaat kwaliteitskader dat beschrijft waaruit kwaliteit bestaat voor het betreffende specialisme. Deze kwaliteitskaders zijn voor veel specialismen een bekend fenomeen. Zo kennen de huisartsen GEAR, de specialisten ouderengeneeskunde METIS en de sociaal-geneeskundigen KOERS. Voor de medische specialismen kan worden geput uit de matrixen van de commissie Scherpbier, alhoewel deze nog wel verder uitgewerkt zullen moeten worden. Een aanzet daartoe is inmiddels gegeven door het project 'instellingsvisitatie' van de RGS.

Onder i: In dit onderdeel wordt geborgd dat ook nadat de erkenning is verleend, de betreffende instelling blijft voldoen aan de eisen die gelden voor de instelling. Voorheen waren die eisen als verplichtingen in de regelgeving van het CGS opgenomen. Die verplichtingen zijn met de vernieuwde systematiek komen te vervallen. Ze zullen wel een plek moeten krijgen in het kwaliteitskader als bedoeld onder h.

Onder v. 'in geval van nood' is niet nader omschreven; het betreft onder meer de situatie dat een erkenning eindigt door faillissement.

Onder iv staat dat de kwaliteitscyclus elke twee jaar volledig moet worden doorlopen. Dat houdt in dat de vier elementen van de PDCA-cyclus aan de orde moeten zijn geweest. Het betekent niet dat de cyclus telkens alle domeinen moet omvatten. In de systematiek van GEAR komen elke twee jaar twee domeinen aan bod. Aansluiting moet worden gezocht bij de systematiek die gebruikelijk is voor het specialisme of voor de betreffende instelling.

Tweede lid: dit lid is bedoeld voor kleine praktijken met maximaal 3 fte aan specialisten uit het betreffende specialisme. Deze hoeven niet ook een plv. opleider te hebben, maar moeten wel voorzien in adequate vervanging, als de opleider afwezig of onbereikbaar is. Er is gekozen voor 3 fte, omdat op die manier de meeste kleine praktijken hieronder vallen. Dat zou anders zijn geweest als het beperkt was tot 2 fte.

C.4. Erkenning één opleidingsinstelling met meerdere eigen locaties

Dit artikel beschrijft aan welke eisen een instelling moet voldoen om te worden erkend als opleidingsinstelling die de hele opleiding of een deel daarvan op meerdere eigen locaties organiseert. Behalve aan de eisen van artikel C.3, moet de instelling voor elke locatie een opleider en plv. opleider ter plaatse hebben, of ten minste elders beschikbaar hebben. Het is met name voor de instellingen in cluster 1 en 3 niet altijd mogelijk om op elke locatie een (plv) opleider werkzaam te hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij instellingen met veel gezinsvervangende tehuizen of bij consultatiebureaus. Dat hoeft een erkenning als opleidingsinstelling niet in de weg te staan mits er elders wel altijd een

opleider beschikbaar is waar de aiOS zo nodig op terug kan vallen. De instelling zal moeten hebben aangegeven wie van die opleiders de eerstverantwoordelijke is, omdat uiteindelijk één opleider het overzicht over de opleiding moet hebben en zo nodig knopen moet kunnen doorhakken. De eis om het instellingopleidingsplan op te stellen geldt alleen voor de eerstverantwoordelijke opleider, niet voor de opleiders op de andere locaties.

C.5. Erkenning opleidingsinstelling in bestuurlijke opleidingseenheid met niet erkende instellingen

Steeds vaker werken instellingen samen om een opleiding te kunnen verzorgen. Dit artikel biedt de mogelijkheid om die samenwerkingsverbanden voor de opleiding(en) te erkennen, in de vorm van een bestuurlijke opleidingseenheid. Het gaat dan om een (grote) instelling die enkele onderdelen van de opleiding elders laat invullen; die onderdelen zijn doorgaans te klein om zelfstandig als opleidings- of stage-instelling te worden erkend. Alleen de grote instelling (al dan niet met meerdere eigen locaties) wordt dan erkend, maar deze is dan wel verantwoordelijk voor de kwaliteit van de andere (eigen- en niet eigen) locaties. De basis voor een dergelijk eenheid is een samenwerkingsovereenkomst.

Deze variant sluit qua opzet aan bij diverse huidige samenwerkingsvormen die te vinden zijn in cluster 3.

C.6. Erkenning meerdere opleidingsinstellingen in samenwerkingsverband

Dit artikel maakt het mogelijk om instellingen te erkennen die de opleiding verzorgen in een samenwerkingsverband en die elk afzonderlijk zijn erkend. De basis voor een dergelijk samenwerkingsverband is ook hier een samenwerkingsovereenkomst, waarbij elke instelling ook zijn eigen verantwoordelijkheid heeft voor het eigen opleidingsonderdeel. De overeenkomst geeft onder andere aan hoe de verhouding is tussen de verschillende instellingen, of er een centraal aanspreekpunt is voor de RGS en hoe de verantwoordelijkheid over de opleiding is verdeeld onder de instellingen. Deze variant sluit qua opzet goed aan bij de huidige samenwerkingsvormen die te vinden zijn in cluster 1, tussen opleidingsinstellingen en het betreffende opleidingsinstituut, waarbij het opleidingsinstituut een leidende en coördinerende positie heeft.

onder d: De aanspreekbare instelling is niet per definitie de universitaire instelling.

C.7. Erkenning (plaatsvervangend) opleider

Dit artikel beschrijft aan welke eisen een (plv.) opleider moet voldoen om als zodanig te worden erkend voor de instelling waaraan deze verbonden is. Het is niet ondenkbaar dat een opleider een of meer anderen inschakelt voor de opleiding zoals een mentor, maar de (plv.) opleider blijft verantwoordelijk en aanspreekbaar op de kwaliteit van de opleiding en diens taken en verantwoordelijkheden daarbij. De genoemde grens van drie jaar is een ondergrens.

Eerste lid, onder b: dat de specialist werkzaam moet zijn in het specialisme waarvoor wordt opgeleid, betekent niet dat deze specialist een dienstverband moet hebben. Het gaat er om dat deze feitelijk werkzaam is in of voor de instelling, de arbeidsrechtelijke vorm is in dit verband niet relevant.